

Danskernes solvaner på solferie 2014

– en kortlægning

Danskernes solvaner på solferie 2014 - en kortlægning

Denne rapport er udarbejdet af Solkampagnens evalueringsenhed ved:

Maria Kristine Hagelskær Meyer

- Praktikant, stud.scient.san.publ. (Folkesundhedsvidenskab)

Christine Lind Behrens

- Analyse- og evalueringskonsulent, cand.scient.san.publ. (Folkesundhedsvidenskab)
- Ansvarlig kontaktperson for denne kortlægning – kan kontaktes på behrens@cancer.dk og tlf.: 35 25 77 36)

Uddrag, herunder figurer, tabeller og kortere citater, er tilladt med kildeangivelse:

Meyer MKH & Behrens CL

Danskernes solvaner på solferie 2014 – en kortlægning

Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba) 2015

Kræftens Bekæmpelse

Forebyggelse & Oplysning

Strandboulevarden 49

2100 København Ø

Telefon 35 25 75 00

Rapporten findes på www.skrunedforsolen.dk

Forsidebillede: Colourbox

ISBN:

978-87-7064-247-7

Copyright©

Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba)

Juni 2015

Alle rettigheder forbeholdes.

Forord

Solferier er populære, og vi skal have lov at nyde strandlivet og det gode vejr, når vi er på ferie sydpå. Men ferien bliver ikke dårligere af, at vi passer på os selv og vores børn ved at følge solrådene. På den måde undgår vi solskoldninger, der kan være smertefulde og ødelægge flere dage på ferien – og vi nedsætter samtidig vores egen og vores børns risiko for at udvikle hud- og modermærkekræft.

Hvert år registreres mere end 15.000 nye tilfælde af kræft i huden, og dette gør kræft i huden til den hyppigste form for kræft i Danmark. Kræft i huden dækker over to overordnede typer af kræft, nemlig almindelig hudkræft og modermærkekræft. Verdenssundhedsorganisationen WHO anslår, at op mod 90 procent af alle tilfælde af kræft i huden direkte kan tilskrives uv-stråling fra den naturlige sol og solarier. Jo mere uv-stråling man får gennem livet, jo mere stiger ens risiko for at få kræft i huden.

Næsten halvdelen af de voksne danskere tager på solferie i udlandet mindst én gang om året. Mange bruger solferien på netop ophold i solen, og på ferien sydpå er uv-strålingen typisk kraftigere end den er i den danske sommer. Vi ved også, at stadig flere danskere rejser flere gange om året, ikke mindst om vinteren, hvor huden er bleg og ekstra sart. Sammenlagt gør disse faktorer solferien til et sted, hvor der er særlig risiko for, at man bliver solskoldet. Solskoldninger øger risikoen for kræft i huden, og derfor er Solkampagnens væsentligste formål at appellere til, at flere danskere tænker solbeskyttelse af familien ind som en naturlig del af en god ferie. Sloganet ”Flyt hyggen ind i skyggen” skal med andre ord tages med på ferien.

Mange danskere ved godt, at det er vigtigt at beskytte sig på solferien, og de fleste synes også, at det er nemt at beskytte sig. Denne rapport viser dog, at mere end hver fjerde dansker alligevel bliver solskoldet, når de er på solferie i udlandet. Derfor vil Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden de kommende år sætte endnu mere fokus på ikke bare at kommunikere solrådene ’Skygge, Solhat, Solcreme og Sluk solariet’ - men også at give danskerne konkrete råd til, hvordan solbeskyttelse lader sig gøre i praksis. Blandt andet har vi i samarbejde med Sundhedsstyrelsen og Miljøstyrelsen udviklet en gratis ”uv-indeks”-app, som nu også kan vise uv-indekset på en lang række af danskernes foretrukne feriedestinationer, ligesom vi i samarbejde med danskerne hele tiden udvikler kreative skygge-idéer.

Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne har arbejdet for at forebygge kræft i huden siden 2007, og en vigtig del af arbejdet er at monitorere udviklingen af danskernes solvaner. Denne rapport kortlægger danskernes solvaner, da de var på solferier i udlandet i 2014 – god læselyst.

København, juni 2015

Peter Dalum

Projektchef for Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne

”Skrud ned for solen mellem 12 & 15”

Indholdsfortegnelse

Sammenfatning	4
Konklusioner og anbefalinger.....	6
1. Indledning.....	7
2. Danskere på solferie i 2014.....	11
3. Solbadning på solferien	13
4. Solbeskyttelse på solferien.....	15
5. Solskoldninger på solferien	21
6. Børns solvaner på solferien	23
7. Metode.....	27
Litteraturliste.....	31

Sammenfatning

Der er en veldokumenteret sammenhæng mellem uv-stråling og kræft i huden. Jo mere uv-stråling man udsættes for, og jo flere solskoldninger man får, des større er risikoen for at udvikle kræft i huden. Uv-strålingen på solferier er ofte kraftigere end i Danmark, så derfor er det ekstra vigtigt at solbeskytte sig, når man er på solferie i udlandet.

I denne rapport kortlægges danskernes solvaner, da de var på solferie i udlandet i 2014. Rapporten bygger på en internetbaseret spørgeskemaundersøgelse blandt 2.047 danskere i alderen 15-64 år. Spørgeskemaundersøgelsen er gennemført i september 2014 og er nationalt repræsentativ¹ i forhold til køn, alder og region.

Danskere på solferie i 2014

40 % af de 15-64-årige danskere har været på en solferie inden for de seneste 12 måneder (september 2013-september 2014). Denne andel er den samme som i 2012 og 2013.

Solbadning på solferien

Blandt danskere, som tager på solferie, solbader de fleste, mens de er afsted. Det er især kvinderne, som solbader på solferien. Dette har ikke ændret sig fra 2013 til 2014.

Solbeskyttelse på solferien

Mere end 90 % af danskerne mener, at det er vigtigt og nemt at solbeskytte sig selv og sine børn på en solferie for at undgå solskoldninger. Det er stadig solcreme, som bliver brugt mest mod solens stråling; dernæst er det skygge, danskerne bruger som solbeskyttelse. Der er flere, som bruger tøj og solcreme som solbeskyttelse i 2014 end i 2013. Der er ingen forskel fra 2013 til 2014 i forhold til om danskerne søgte skygge og brugte solhat som beskyttelse mod solen.

Solskoldninger på solferien

Mere end hver fjerde dansker (27 %), som har været på en solferie i udlandet inden for det seneste år, angiver, at de er blevet solskoldet på deres ferie. Der er flere mænd end kvinder, som blev solskoldet. Der er flere blandt de yngste end blandt de ældste aldersgrupper, som angiver, at de er blevet solskoldet på solferien. Der er ingen forskel på andelen, som blev solskoldet på solferien i hhv. 2013 og 2014.

Børns solvaner på solferien

Forældre, som har haft deres børn med på solferie inden for det seneste år, fik stillet en række spørgsmål vedrørende deres børns solvaner på solferien. Blandt forældre med børn i alderen 12-17 år angiver 52 %, at deres barn udnyttede enhver mulighed for at solbade eller solbadede ofte. Der er

¹ Stikprøven på 2.047 personer er repræsentativ, hvilket betyder, at den afspejler den danske befolkningssammensætning. Det vil sige: Andelen af mænd i en bestemt alder i en bestemt region i undersøgelsen passer med andelen af mænd i en bestemt alder i denne region i Danmark.

flere piger end drenge, som solbadede på solferien. Blandt forældre med børn i alderen 0-17 år, angiver over 90 %, at solcreme blev brugt 'altid eller ofte', mens 29 % af børnene 'altid eller ofte' opholdte sig i skyggen.

Ifølge forældrene er 10 % af børnene blevet solskoldet på en solferie. Det er især børn i alderen 12-17 år, der ofte blev solskoldet. I perioden 2013 til 2014 er der sket et fald i andelen af børn, som er blevet solskoldet på en solferie. Faldet ses for børn mellem 12-17 år.

Konklusioner og anbefalinger

Hvert år tager rigtig mange danskere på solferie i udlandet. Her er uv-strålingen kraftigere end i Danmark, og solbeskyttelse er derfor ekstra vigtig, hvis man vil gennem ferien uden solskoldninger.

De fleste danskere mener, at det både er vigtigt og nemt at solbeskytte sig selv og sine børn på solferien. Alligevel vender 27 % af de 15-64-årige danskere hjem fra ferien med en solskoldning i bagagen – og denne andel har ikke ændret sig væsentligt i de senere år. Til gengæld er der sket en positiv udvikling, når man kigger på de 12-17-årige børn. I 2013 blev 28 % af disse solskoldet på solferien, mens det i 2014 kun gjaldt for 15 %. Forældrene er stadig gode til at beskytte de mindre børn mellem 0-11 år. Det tyder derfor på, at forældre er blevet mere opmærksomme på, at *både* små og store børn skal solbeskyttes på solferien. Det er dog fortsat afgørende, at Solkampagnen har fokus på vigtigheden af solbeskyttelse på solferien – for både børn og voksne.

Skygge er det mest effektive af Solkampagnens solråd, hvilket også har været fokus for mediekampagnen "Flyt hyggen ind i skyggen", der blev gennemført i sommeren 2014. Alligevel er solcreme fortsat den mest anvendte form for solbeskyttelse på solferien. Det er således ikke nok, at danskerne kender til kampagnens solråd – de bør også vide, at solrådene er prioriterede, og at man er bedre beskyttet, hvis man opholder sig i skyggen midt på dagen, end hvis man sidder og steger i solen med solcreme på. Og ikke mindst, at "skyggehygge" er endnu vigtigere på solferien end hjemme i Danmark.

1. Indledning

I denne rapport kortlægges danskernes solvaner, da de var på solferie i udlandet i 2014. En solferie defineres som en *"ferie, hvor man solbader og/eller opholder sig i solen med begrænset beklædning (som f.eks. badetøj, shorts, kort nederdel, T-shirt) i størstedelen af ferien"*². Rapporten bygger på en internetbaseret spørgeskemaundersøgelse blandt 2.047 danskere i alderen 15-64 år. Spørgeskemaundersøgelsen er gennemført i september 2014 og er nationalt repræsentativ i forhold til køn, alder og region.

I rapporten undersøges det, hvor mange danskere, der hhv. tager på solferie, solbader på solferien, følger solrådene på solferien og bliver solskoldet på solferien. Desuden kortlægges børns solvaner på solferien.

Rapporten er udarbejdet af Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagnes evalueringsenhed.

1.1. Formål

Formålet med rapporten er at give den danske befolkning, herunder politikere og presse, en status på danskernes solvaner, når de er på en solferie i udlandet. Solvaner – målt som solskoldninger, solbadningsadfærd og brug af solrådene – giver et billede af, hvor meget uv-stråling, vi udsættes for, når vi er udenfor.

Rapportens resultater anvendes af Solkampagnen til at vurdere, om indsatsen over for danskere på solferie har haft den ønskede effekt samt til at planlægge det kommende års indsats på området.

1.2. Baggrund

Uv-stråling og kræft i huden

Solens uv-stråling er god for os i mindre doser, men der er samtidig evidens for, at for meget uv-stråling er kræftfremkaldende. Det anslås af WHO, at op mod 90 % af alle tilfælde af kræft i huden skyldes uv-stråling fra den naturlige sol og solarier (Lucas et al., 2008). Både solskoldninger og den samlede mængde af uv-stråling, man udsættes for gennem livet har betydning for risikoen for at udvikle kræft i huden (Elwood & Jopson, 1997; Diepgen & Mahler, 2002).

'Kræft i huden' er en samlet betegnelse for flere former for kræft: Modermærkekræft, der er den mest alvorlige form for kræft i huden, og almindelig hudkræft.

Ved udgangen af 2012 var der knap 148.000 danskere, der på et tidspunkt i livet havde fået konstateret kræft i huden. Det gør kræft i huden til den hyppigste kræftform i Danmark. Hvert år registreres ca. 15.200 nye tilfælde af kræft i huden i Danmark, hvilket svarer til ca. 42 nye tilfælde hver eneste dag³.

² Definitionen er udarbejdet af Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne, og undersøgelsens respondenter er blevet præsenteret for definitionen, da de udfyldte spørgeskemaet.

³ Specialberegning af kræft i huden på NORDCAN-data baseret på Det Danske Cancerregister (Engholm et al., 2014).

Uv-stråling på solferien

Hvert år rejser over en million danskere på solferie. Solens uv-stråling bliver kraftigere, jo tættere man kommer på ækvator. I Danmark kommer uv-indekset⁴ højst op på 7, men rejser man tættere på ækvator, kan uv-indekset komme helt op på 15 (Wulf & Eriksen, 2010). Det betyder, at det er ekstra vigtigt at solbeskytte sig, når man er på solferie i udlandet.

Solferie – et vigtigt indsatsområde

Solkampagnen arbejder for at få danskerne til at omgås solen med omtanke – også på solferien. Danskerne omgås solen med omtanke, hvis de følger solrådene om ”Skygge” (søg skygge midt på dagen), ”Solhat” (brug hat og tøj, der dækker krop, overarme og lår) og ”Solcreme” (brug solcreme der, hvor tøjet ikke dækker).

Formålet med solferieindsatsen er, at danskerne skal have oplysning om og adgang til solbeskyttelse:

- Før de tager af sted på solferie (f.eks. via rejsearrangørernes hjemmesider)
- På selve rejsen (f.eks. via annoncer i lufthavne og flymagasiner)
- På destinationen (f.eks. via information i velkomstpakker, tilgængelig solbeskyttelse og oplæring af guider i solbeskyttelse)

Solkampagnen har indgået en række partnerskaber med flere af de store udbydere af solferier, som hjælper med at udbrede Solkampagnens budskaber og uddele materialer til de rejsende.

⁴ Uv-indekset er et mål for styrken af solens stråling. Når uv-indekset er 3 eller derover, er solbeskyttelse nødvendig (Allinson et al., 2012).

1.3. Definitioner

Solferie

En solferie defineres som en *"ferie, hvor man solbader og/eller opholder sig i solen med begrænset beklædning (som f.eks. badetøj, shorts, kort nederdel, T-shirt) i størstedelen af ferien"*. Respondenterne blev præsenteret for denne definition, da de blev spurgt, om de havde været på solferie i udlandet inden for de seneste 12 måneder.

Solbadning

Solbadning defineres som at *"ligge eller sidde i solen med kun lidt tøj på – for at blive brun"*. Respondenterne blev præsenteret for denne definition, da de blev spurgt, hvor ofte de solbadede på den seneste solferie.

Solskoldninger

Ved forbrændt/solskoldet forstås *"enhver form for rødme, ubehagelighed, smerte eller blære på huden, der varer længere end 12 timer efter ophold i solen"*. Respondenterne blev præsenteret for denne definition, da de blev spurgt, om de blev solskoldet på deres seneste solferie i udlandet.

Forældre

Respondenter, der angiver, at de har mindst ét hjemmeboende barn under 18 år, anses som forældre i undersøgelsen. Forældre, der har været på solferie med deres barn/børn inden for det seneste år, får i undersøgelsen spørgsmål vedrørende deres børns solvaner på solferien. Forældre, der har mere end ét barn, bedes specifikt om at tage udgangspunkt i enten deres ældste eller deres yngste barn under 18 år.

Respondenter

Respondenter defineres som personer, der har besvaret spørgeskemaet, og dermed indgår i undersøgelsen.

Antal respondenter i de enkelte figurer og tabeller (n)

I samtlige figurer og tabeller angives det, hvor mange respondenter, der indgår i udregningen af procentandele. Når der f.eks. står "n=1.000" betyder det, at procentandelen er udregnet på baggrund af 1.000 respondenter, der alle har besvaret det pågældende spørgsmål i undersøgelsen.

1.4. Datagrundlag

Rapporten bygger på data fra en internetbaseret spørgeskemaundersøgelse foretaget af konsulent- og analysefirmaet Epinion i september 2014. Der var i alt 2.047 danskere i alderen 15-64 år, som besvarede spørgeskemaet. Undersøgelsen er nationalt repræsentativ i forhold til køn, alder og region.

Spørgeskemaundersøgelsen er blevet gennemført hvert år i perioden 2007-2014. Spørgsmålene, der handler om danskernes solvaner, når de er på solferie, er imidlertid blevet ændret væsentligt i 2012. Derfor er det kun i perioden 2012-2014, at udviklingen i danskernes solvaner, når de er på solferie, kan belyses⁵. Det skal bemærkes, at data i perioden 2012-2013 var indsamlet, så det var overordnet

⁵ Spørgsmål omkring solskoldninger på solferien er ikke ændret væsentligt siden 2011. Derfor belyses udviklingen i andelen af solskoldninger på solferien for perioden 2011-2014, og ikke kun for 2012-2014.

repræsentativt på uddannelse. Det gælder ikke for data for 2014, hvilket man skal være opmærksom på, når man ser på udviklingstendenser for perioden 2012-2014. .

Statistiske analyser

I rapportens analyser undersøges det, om der er forskelle i besvarelsene i forhold til respondenternes køn, alder og region. Når forældre spørges til deres børns solvaner på solferien, undersøges det endvidere, om der er forskelle i besvarelsene i forhold til *børnenes køn, alder og region*⁶.

Som udgangspunkt er det kun statistisk signifikante⁷ sammenhænge, der rapporteres. Eksempelvis skrives og vises kun, at der er flere kvinder end mænd, der solbader på solferien, fordi der er *statistisk signifikant* flere kvinder end mænd, der solbader på solferien.

I enkelte tilfælde er også sammenhænge som ikke er signifikante rapporteret, men her er det markeret med et "hashtag" (#), når der ikke er signifikant forskel på de grupper, der sammenlignes.

Fravalg af analyser

Af de 2.047 danskere i alderen 15-64 år, som besvarede spørgeskemaet, har 825 respondenter været på solferie inden for det seneste år. Når de 825 respondenter opdeles i mange mindre grupper, bliver analyseresultaterne usikre. Derfor er der i rapporten fravalgt analyser, der inddrager mere end to variable på én gang. Det drejer sig eksempelvis om analyser, hvor køns- og aldersforskelle belyses samtidigt (f.eks. sammenhængen mellem solbadning på solferien og alder – opdelt på køn).

For mere information om metode og statistiske analyser se rapportens kapitel 7: Metode.

⁶ Alle statistiske analyser er foretaget i PASW Statistics 18 (SPSS Inc.). For at teste, om en sammenhæng mellem to variable er statistisk signifikant, anvendes χ^2 -tests. En p-værdi $< 0,05$ anses som statistisk signifikant.

⁷ Signifikante sammenhænge er sammenhænge, der med statistisk sikkerhed vurderes til at være *ægte sammenhænge* og ikke tilfældige sammenhænge.

2. Danskere på solferie i 2014

Hvem var på solferie i 2014?

Figur 2.1 og 2.2

- 40 % af 15-64-årige danskere har været på solferie i udlandet inden for de seneste 12 måneder.
- Der var en større andel (54 %) af unge mellem 15-19 år, som angav, at de har været på solferie end blandt de 50-64-årige (35 %).
- Den største andel, som har været på solferie i 2014, findes blandt borgere i Region Hovedstaden (46 %).
- Andelen af danskere, der tager på solferie, har ikke ændret sig signifikant i perioden 2012-2014 (fremgår ikke af figur).

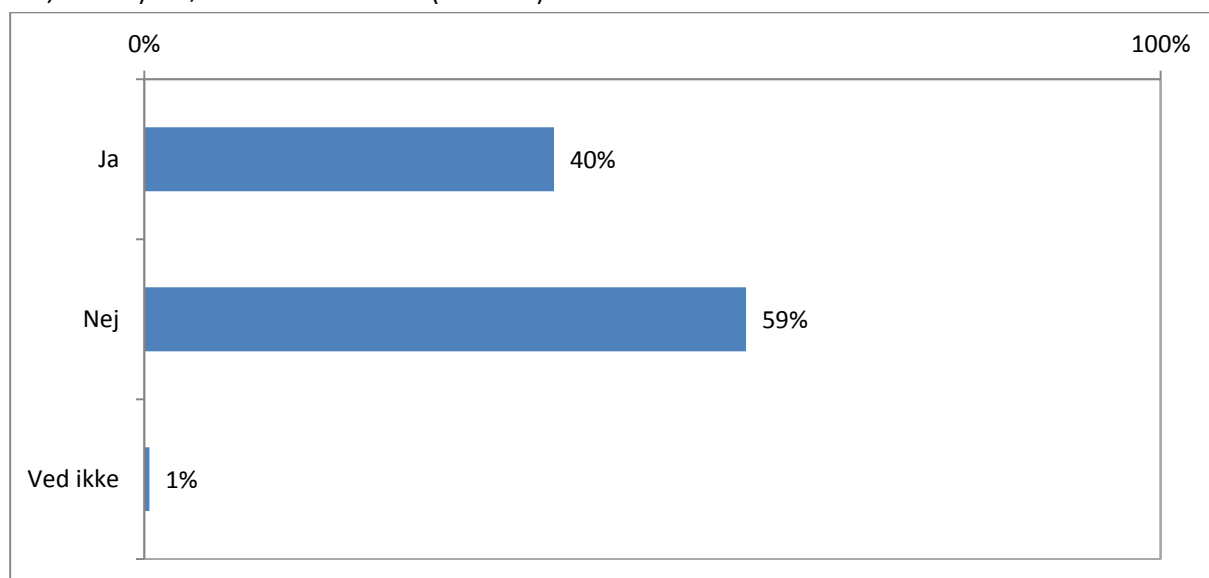
Den seneste solferie

Figur 2.3

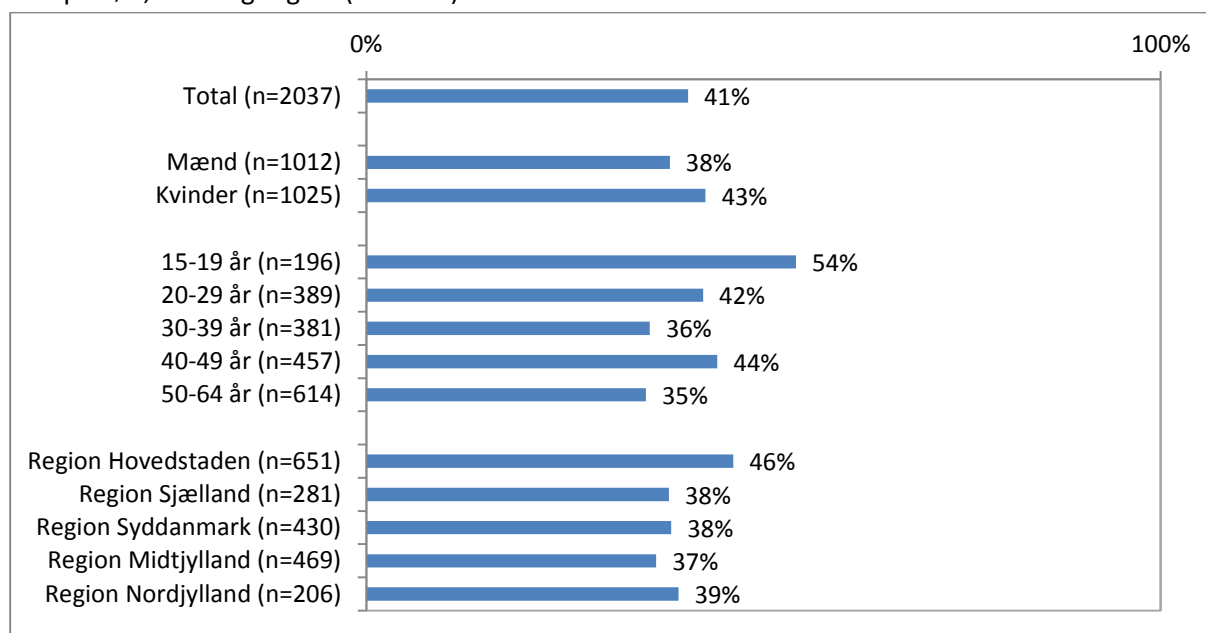
- De fleste, som har været på solferie i udlandet inden for de seneste 12 måneder har været på charterferier (42 %) eller rejser, hvor respondenterne selv arrangerede fly og ophold (36 %).
- Blandt respondenter, som angav "Andet", omhandlede dette blandt andet interrail, rundrejse i et eller flere lande, storbyferie med mere.

Hvem var på solferie i 2014?

Figur 2.1 Har du været på en solferie i udlandet de seneste 12 måneder? Dvs. på ferie, hvor du solbadede og/eller opholdt dig i solen med begrænset påklædning (som f.eks. badetøj, shorts, kort nederdel, T-shirt) i størstedelen af ferien (n=2.047).

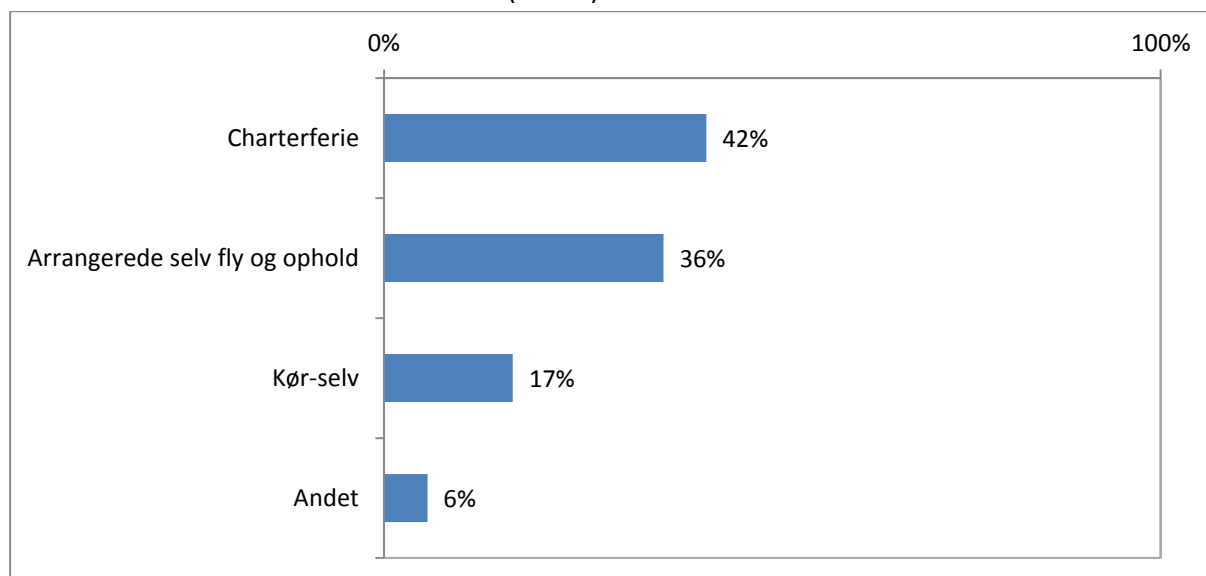

Figur 2.2 Andelen, der har været på solferie i udlandet inden for de seneste 12 måneder. Total og fordelt på køn, alder og region (n=2.037)⁸.

Den seneste solferie

Figur 2.3 Hvilken type ferie i udlandet var din seneste solferie? Blandt 15-64-årige, som har været på solferie inden for de seneste 12 måneder (n=825).

⁸ De respondenter, som har svaret "ved ikke" til om de har været på en solferie inden for de seneste 12 måneder (n=10) er ikke medtaget i denne analyse.

3. Solbadning på solferien

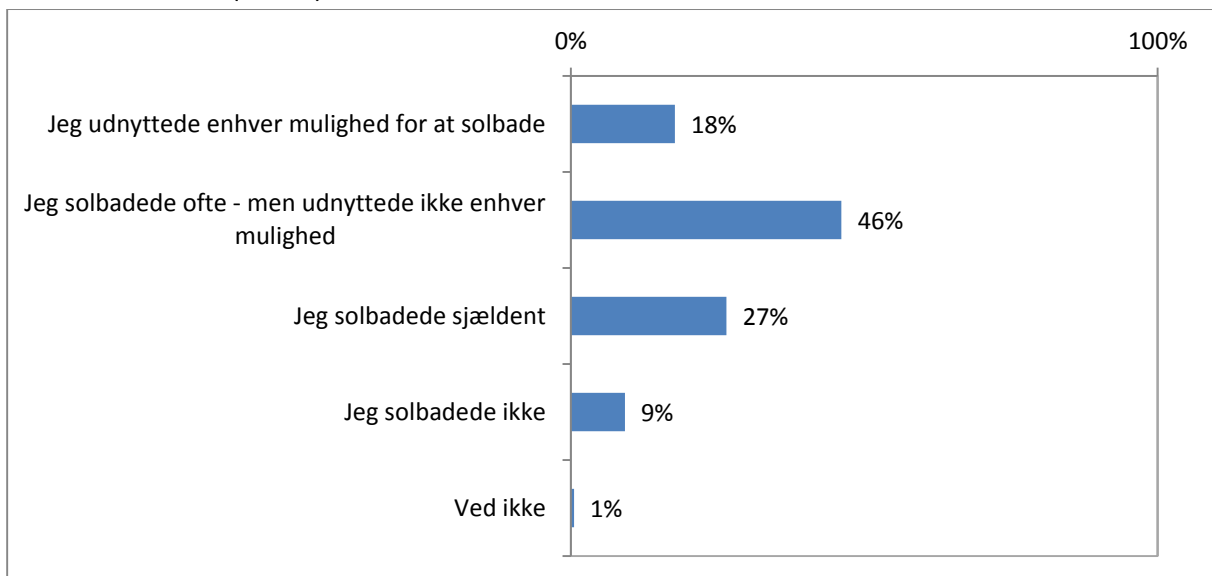
Hvem solbader på solferien?

Figur 3.1 og 3.2

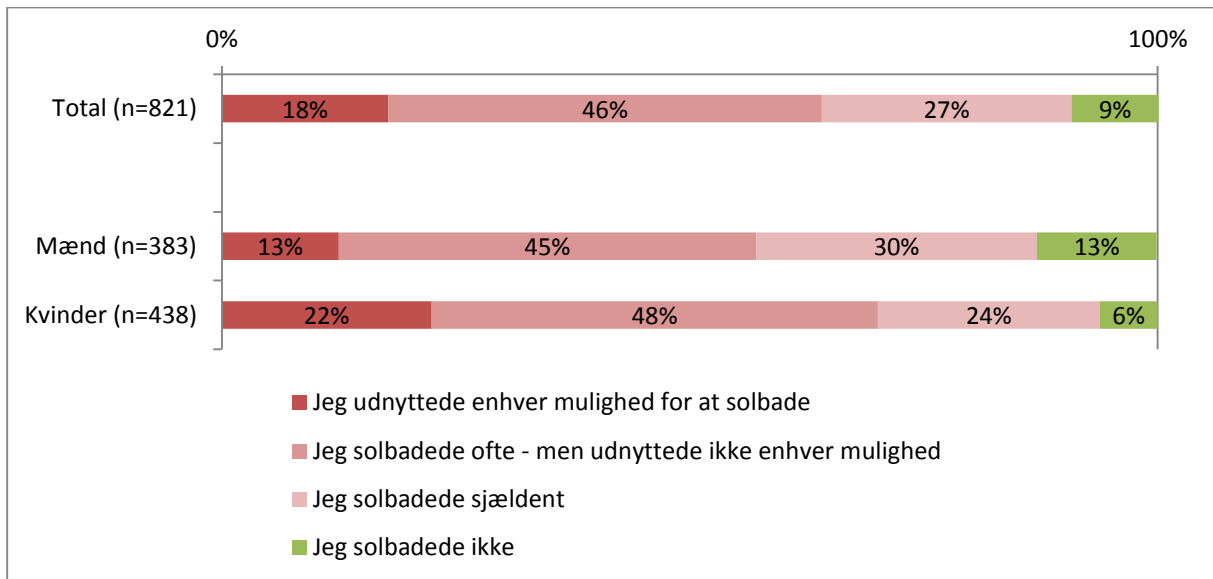
- Langt de fleste respondenter, der har været på solferie inden for det seneste år, angav, at de solbadede på den seneste solferie (90 %).
- De fleste respondenter solbadede ofte, men udnyttede ikke enhver mulighed for at solbade, på deres seneste solferie i udlandet.
- Andelen, som solbadede på solferien, var større blandt kvinder end blandt mænd. 13 % af mændene solbadede slet ikke, hvor kun 6 % af kvinderne slet ikke solbadede på deres seneste solferie.
- Der er ikke en signifikant forskel på danskernes solbadningsadfærd fra 2012-2014 (fremgår ikke af figur).

Hvem solbader på solferien?

Figur 3.1 Tænk tilbage på din seneste solferie i udlandet. Hvor ofte solbadede du? Dvs. lå eller sad med kun lidt tøj på – for at blive brun. Blandt 15-64-årige, som har været på solferie inden for de seneste 12 måneder (n=825).

Figur 3.2 Hvor ofte solbadede du på din seneste solferie i udlandet? Blandt 15-64-årige, som har været på solferie inden for de seneste 12 måneder (n=821)⁹. Total og fordelt på køn*.

* Ingen aldersforskelle eller regionale forskelle.

⁹ De respondenter, som har svaret "ved ikke" til om de solbadede på deres seneste solferie (n=4) er ikke medtaget i denne analyse

4. Solbeskyttelse på solferien

Holdninger til solbeskyttelse på solferien

Figur 4.1

- Mere end 90 % af respondenterne mener, at det er vigtigt at beskytte sig selv og sine børn på solferien for at undgå solskoldninger.
- De fleste af respondenterne (mere end 90 %) mener også, at det er nemt at beskytte sig selv og sine børn mod solskoldninger på solferie.
- Mere end 70 % mener, at risikoen for at blive solskoldet er større på solferie i udlandet end i Danmark.

Brug af solbeskyttelse på solferien

Figur 4.2

- Solcreme er den mest benyttede form for solbeskyttelse, når man er på solferie. Skygge er den næstmest anvendte form for solbeskyttelse på solferien.

Udvikling i andelen, der følger solrådene mellem kl. 12 og 15 på solferien 2013-2014

Figur 4.3

- Der var flere som brugte hhv. tøj og solcreme som beskyttelse på solferien i 2014 end i 2013.
 - Der var 17 %, som ofte eller altid brugte dækkende tøj som beskyttelse i 2013, mens der i 2014 var 19 %, som ofte eller altid brugte dækkende tøj.
 - Der var 70 %, som ofte eller altid brugte solcreme som beskyttelse i 2013, mens der i 2014 var 73 %, som ofte eller altid brugte solcreme.
- Der er ikke sket en signifikant udvikling i andelen som søgte skygge og som brugte solhat fra 2013-2014.

Hvem beskytter sig mod solen på solferien mellem kl. 12 og 15?

Figur 4.4 (skygge)

- 41 % af respondenterne søgte altid eller ofte skygge mellem kl. 12 og 15 på deres seneste solferie.
- Andelen, som brugte skygge som solbeskyttelse på solferien, var højere, jo ældre respondenterne var. Blandt de 50-64-årige var der 52 %, som ofte eller altid søgte skygge, hvorimod kun 17 % af de 15-19-årige ofte eller altid søgte skygge på solferien.

Figur 4.5 (solhat)

- 17 % af respondenterne brugte altid eller ofte solhat som solbeskyttelse mellem kl. 12 og 15 på deres seneste solferie.
- Flere mænd (22 %) end kvinder (14 %) brugte ofte eller altid solhat mellem kl. 12 og 15 på deres seneste solferie.
- Der var flere blandt 50-64-årige (29 %), som ofte eller altid brugte solhat end respondenterne på 15-19 år (5 %).

Figur 4.6 (tøj)

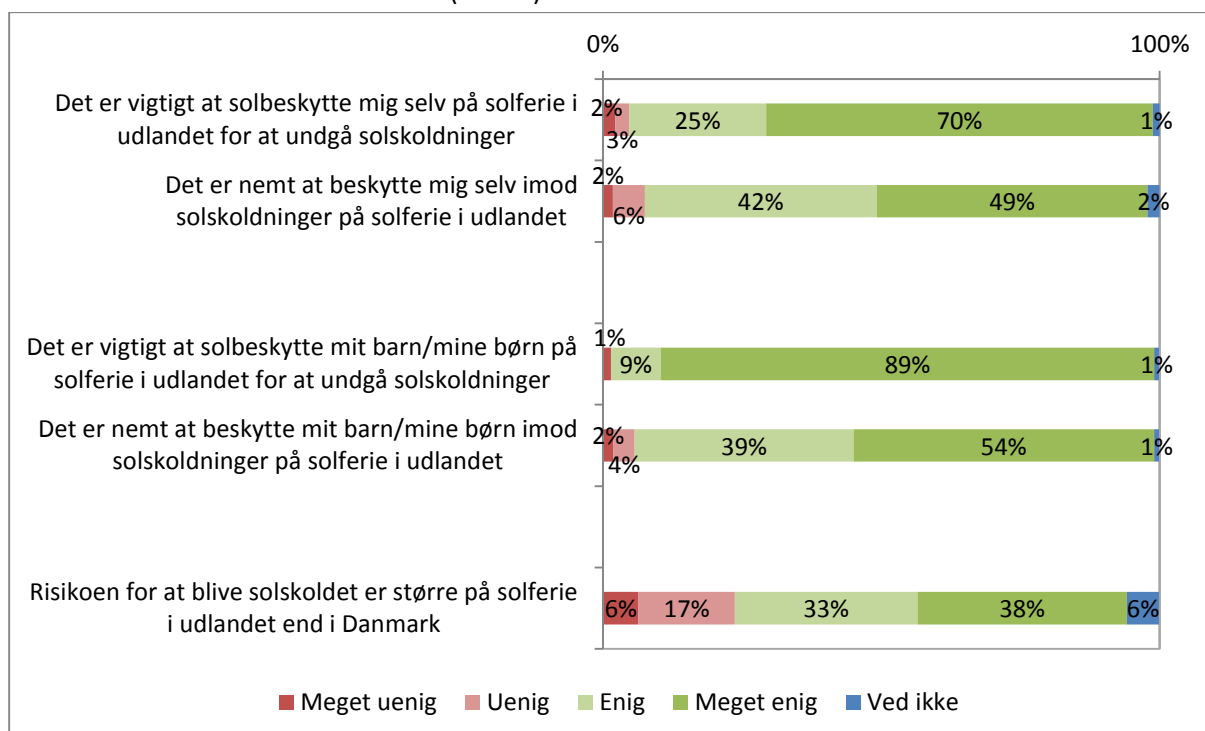
- 19 % af respondenterne brugte ofte eller altid tøj som solbeskyttelse mellem kl. 12-15 på deres seneste solferie.
- Der var flere mænd end kvinder som angav at de brugte tøj, der dækker overarme og lår (22 % mod 16 %).

Figur 4.7 (solcreme)

- 73 % af respondenterne brugte altid eller ofte solcreme som solbeskyttelse mellem kl. 12 og 15 på deres seneste solferie.
- Kvinder (83 %) angav i højere grad end mænd (62 %), at de ofte eller altid brugte solcreme mellem kl. 12 og 15 på deres seneste solferie.
- Der var flest mellem 30-39 år (88 %), som ofte eller altid brugte solcreme som solbeskyttelse på den seneste solferie. Blandt de yngste respondenter (15-19 år) og de ældste respondenter (50-64 år) var der *færrest*, der angav, at de ofte eller altid brugte solcreme mellem kl. 12 og 15 på den seneste solferie (henholdsvis 59 % af de 15-19-årige og 66 % af de 50-64-årige).
- Andelen som altid eller ofte brugte solcreme som solbeskyttelse var størst i Region Hovedstaden (79 %) og mindst i Region Midtjylland (67 %).

Holdninger til solbeskyttelse på solferien

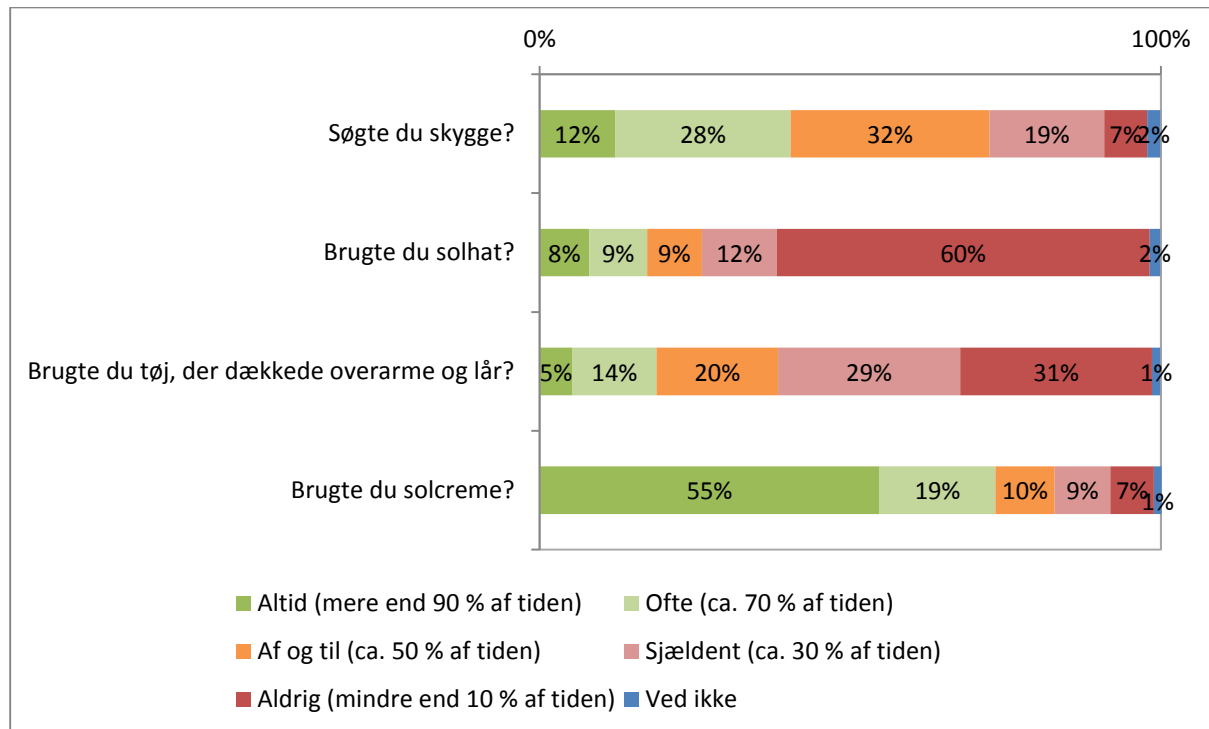
Figur 4.1 Hvor uenig eller enig er du i følgende udsagn? Blandt respondenter, som har været på solferie inden for de seneste 12 måneder (n=825)¹⁰.

¹⁰ Det er kun forældre (n=211), som har været på solferie, der er blevet spurgt om holdninger til solbeskyttelse af deres børn.

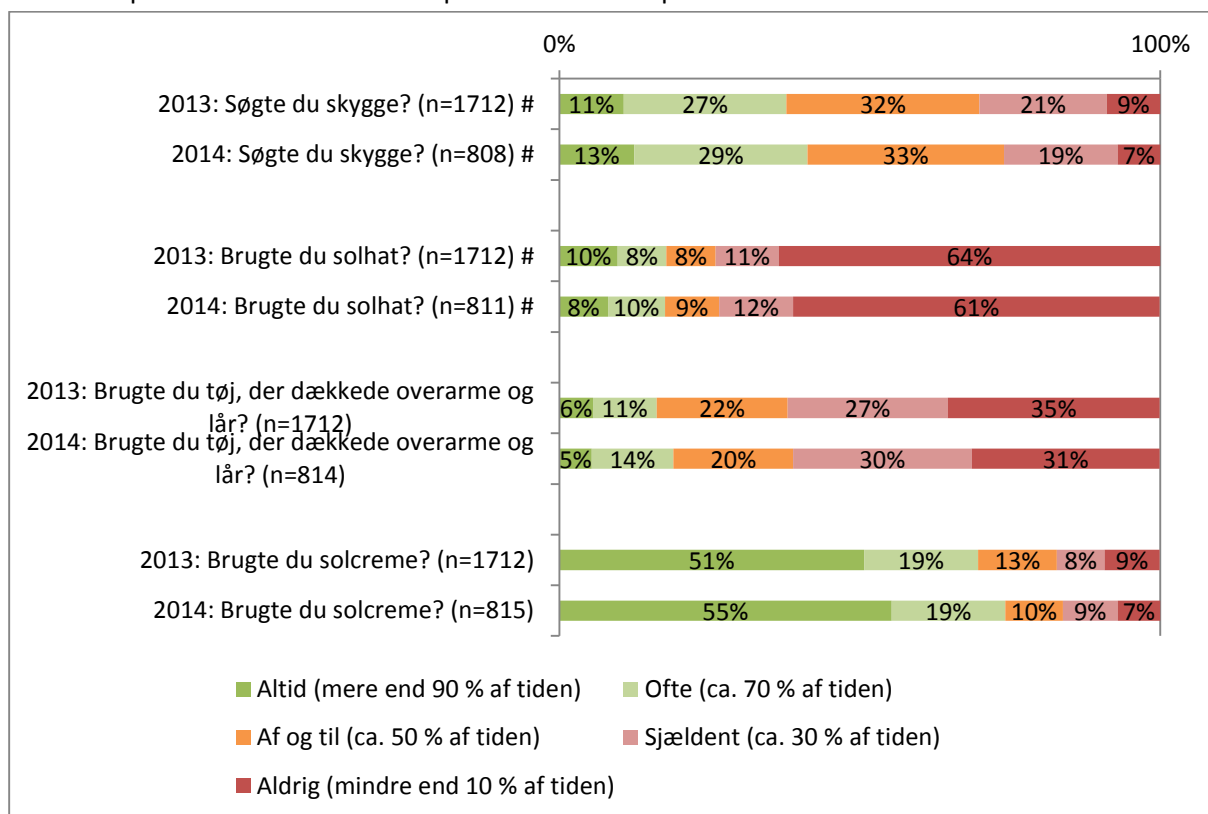
Brug af solbeskyttelse på solferien

Figur 4.2 Blandt respondenter, som har været på solferie inden for de seneste 12 måneder (n=825): På din seneste solferie i udlandet, hvor ofte mellem kl. 12 og 15 (midt på dagen)...

Udviklingen af brug af solrådene 2013-2014

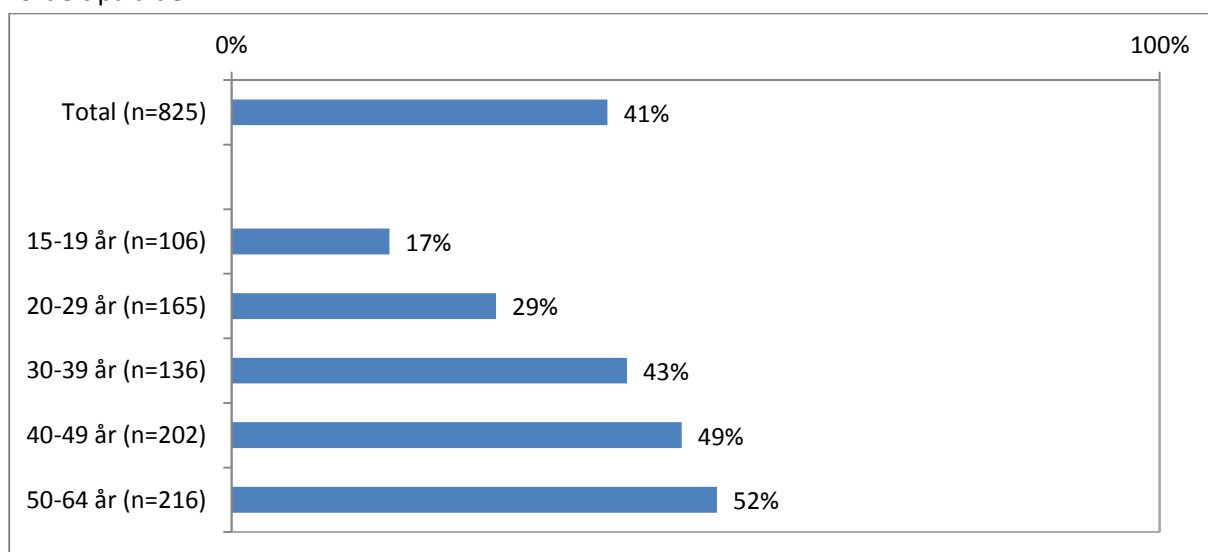
Figur 4.3 Udviklingen i brug af solbeskyttelse på solferien mellem kl. 12 og 15 fra 2013 til 2014. Blandt respondenter som har været på solferie i de respektive år¹¹.

Der er ikke signifikant forskel på andelen der hhv. søgte skygge og brugte solhat i 2013 og 2014.

Hvem beskytter sig mod solen på solferien mellem kl. 12-15?

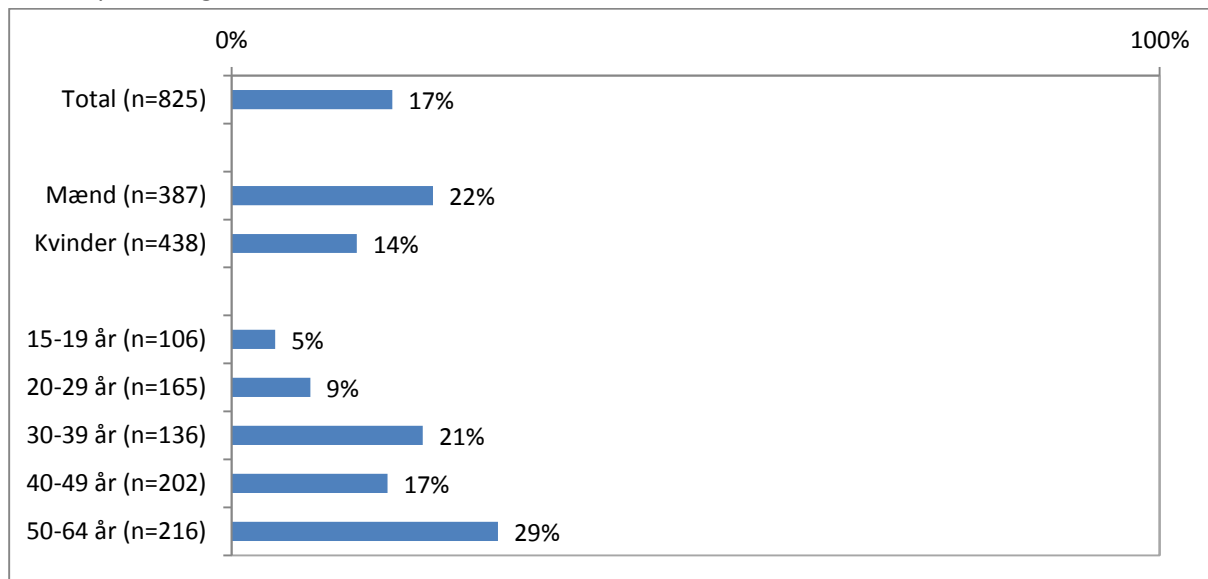
Figur 4.4 Andelen, der ofte eller altid søgte skygge på den seneste solferie mellem kl. 12 og 15. Blandt respondenter, som har været på solferie inden for de seneste 12 måneder (n=825). Total og fordelt på alder*.

* Ingen kønsforskelle eller regionale forskelle.

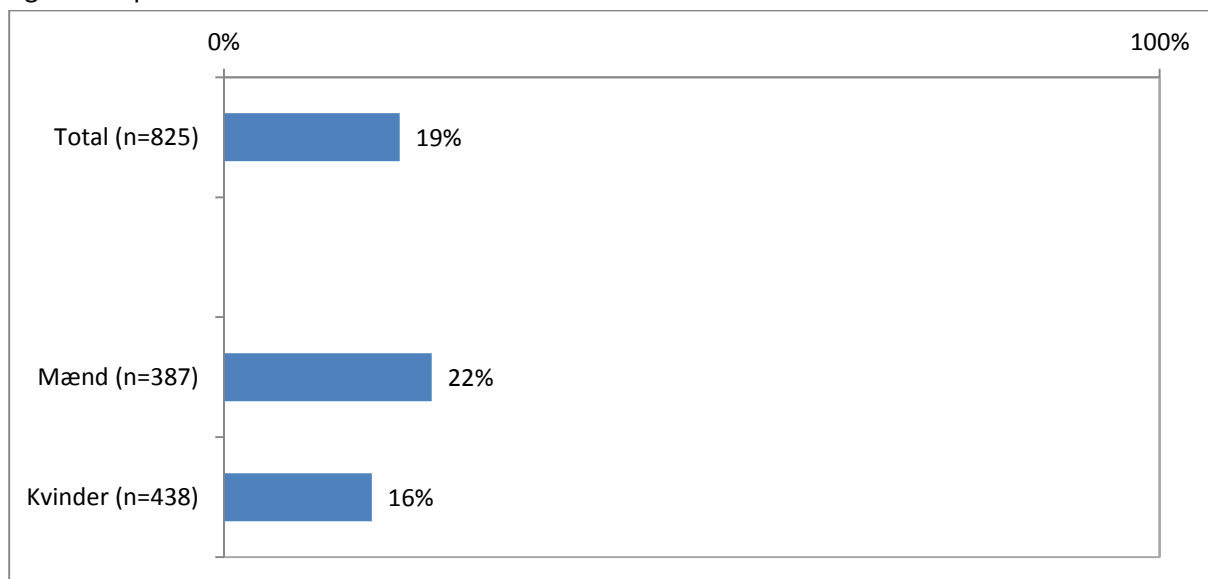
¹¹ 'Ved ikke' er ikke medtaget for 2014, da denne svarmulighed ikke fandtes i spørgeskemaet i 2013.

Figur 4.5 Andelen, der ofte eller altid brugte solhat på den seneste solferie mellem kl. 12 og 15. Blandt respondenter, som har været på solferie inden for de seneste 12 måneder (n=825). Total og fordelt på køn og alder*.

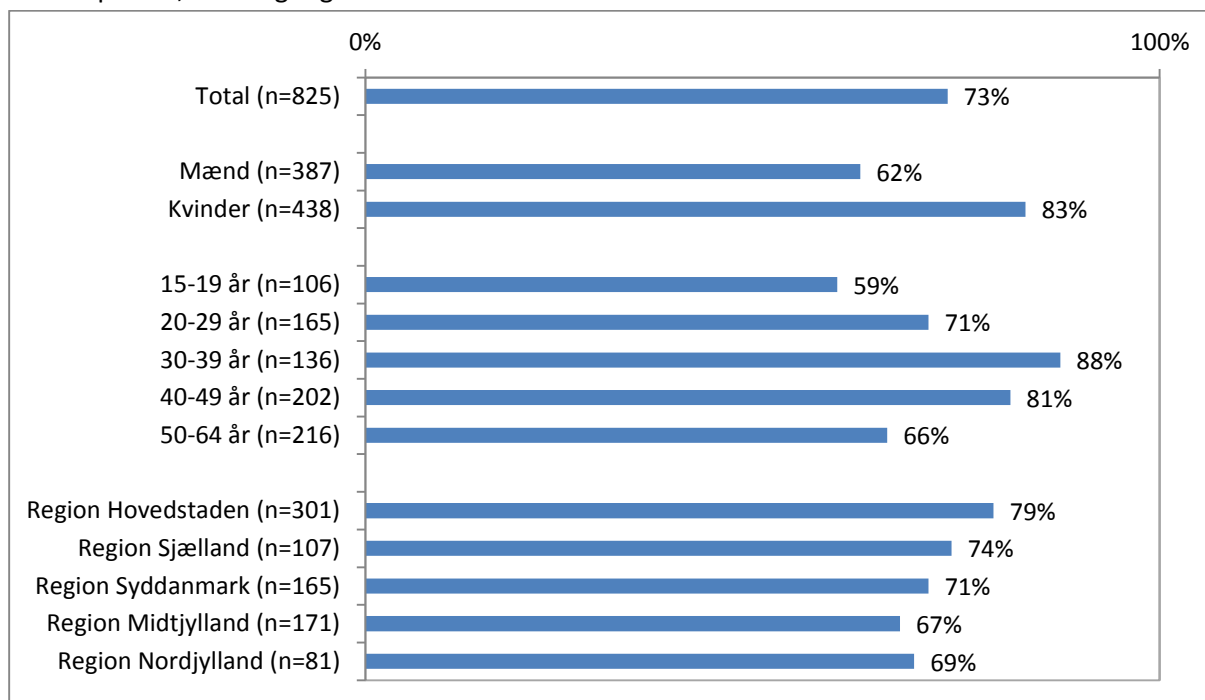
* Ingen regionale forskelle.

Figur 4.6 Andelen, der ofte eller altid brugte dækkende tøj på den seneste solferie mellem kl. 12 og 15. Blandt respondenter, som har været på solferie inden for de seneste 12 måneder (n=825). Total og fordelt på køn*.

* Ingen aldersforskel eller regionale forskelle.

Figur 4.7 Andelen, der ofte eller altid brugte solcreme på den seneste solferie mellem kl. 12 og 15. Blandt respondenter, som har været på solferie inden for de seneste 12 måneder (n=825). Total og fordelt på køn, alder og region.

5. Solskoldninger på solferien

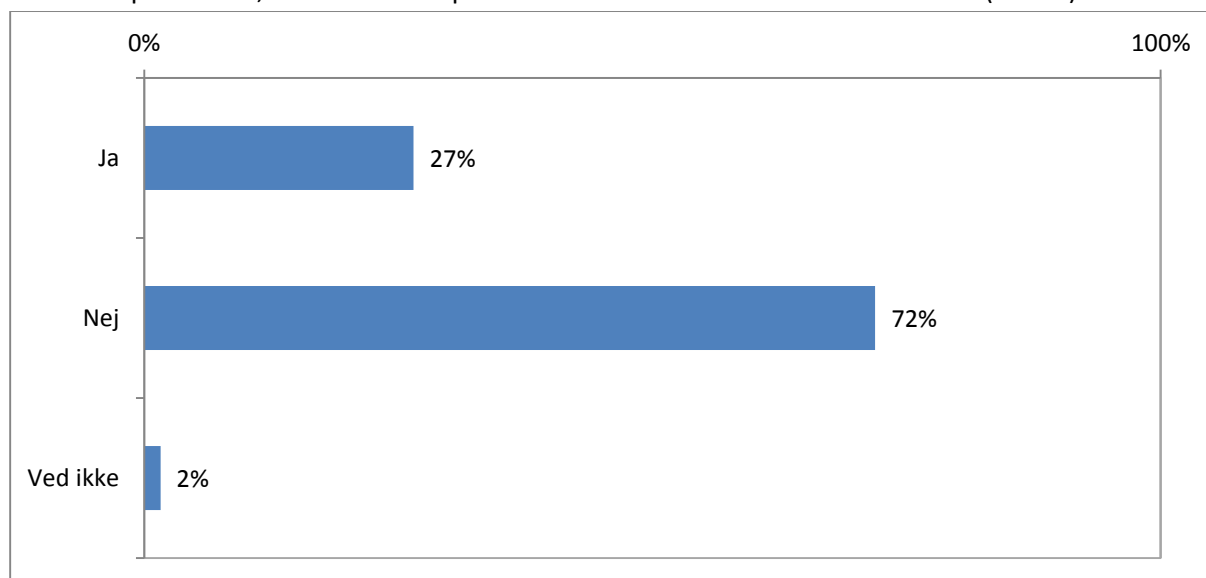
Andelen af danskere, der solskoldes på solferien

Figur 5.1 og 5.2

- 27 % af respondenterne, som har været på solferie inden for de seneste 12 måneder, er blevet forbrændt/solskoldet på solferien.
- Der er flere mænd (30 %) end kvinder (24 %), som angav, at de var blevet forbrændt/solskoldet på deres seneste solferie.
- Andelen som blev forbrændt/solskoldet var større blandt de yngre respondenter, end blandt de ældre. Blandt 15-19-årige blev 42 % solskoldet på en solferie inden for de seneste 12 måneder mod 14 % blandt 50-64-årige.
- Andelen af danskere, der solskoldes på solferien, har vekslet mellem 27 % og 30 % de seneste tre år. Der er ikke signifikant forskel på andelen, der blev solskoldet på solferien i 2011 og 2014 (fremgår ikke af figur).

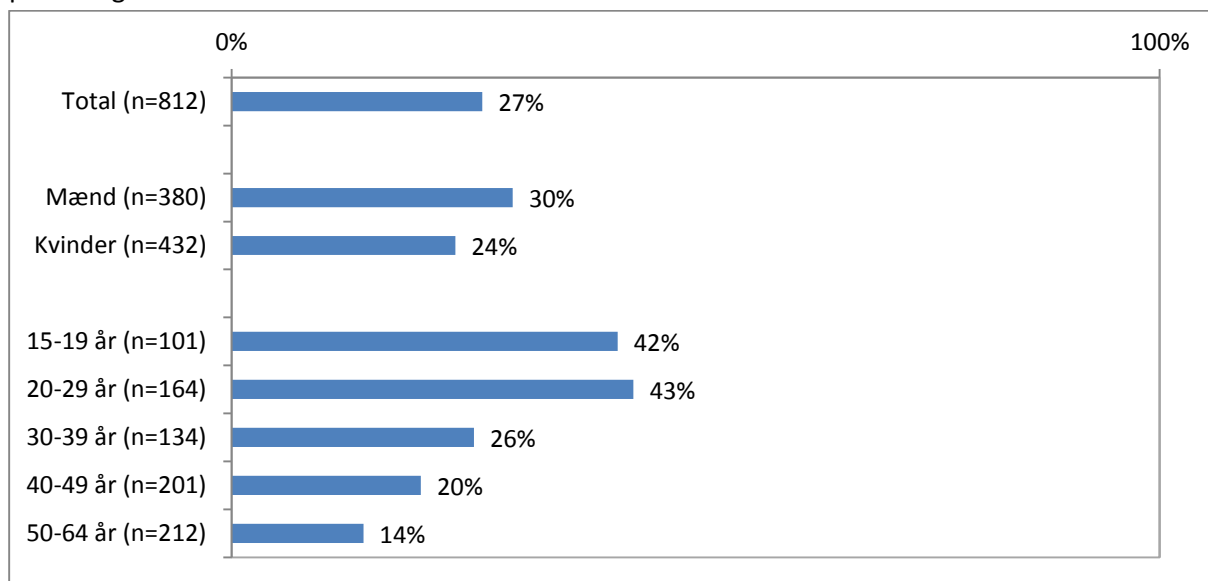
Andelen af danskere, der skoldes på solferien

Figur 5.1 Er du blevet forbrændt/solskoldet¹² inden for de seneste 12 måneder på solferie i udlandet? Blandt respondenter, som har været på solferie inden for de seneste 12 måneder (n=825).

¹² Ved forbrændt/solskoldet forstås enhver form for rødme, ubehagelighed, smerte eller blærer på huden, der varer længere end 12 timer efter ophold i solen.

Figur 5.2 Andelen af respondenter, som er blevet forbrændt/solskoldet på solferie i udlandet. Blandt respondenter, som har været på solferie inden for de seneste 12 måneder (n=812)¹³. Total og fordelt på køn og alder*.

* Ingen regionale forskelle.

¹³ De respondenter, som har svaret "ved ikke" til spørgsmålet, om de er blevet forbrændt/solskoldet på deres seneste solferie (n=13), er ikke medtaget i denne analyse.

6. Børns solvaner på solferien

Børn på solferie

Figur 6.1

- 36 % af respondenterne har haft deres barn med på solferie inden for de seneste 12 måneder. 9 % angav, at deres barn har været på solferie med andre end dem selv.

Solbadning på solferien blandt 12-17-årige

Figur 6.2

- Ifølge forældrene udnyttede 3 % af de 12-17-årige børn enhver mulighed for at solbade på den seneste solferie. Desuden solbadede 49 % ofte, men ikke ved enhver lejlighed.
- Der var flere piger end drenge som solbadede på deres seneste ferie.
- Der er ikke signifikant forskel på børnenes solbadningsadfærd mellem 2013 og 2014 (fremgår ikke af figur).

Brug af solrådene på solferien

Figur 6.3

- Ifølge forældrene var det især solcreme, som blev brugt som solbeskyttelse til børn mellem kl. 12 og 15 på solferien. 92 % angav, at deres barn altid eller ofte brugte solcreme, mens skygge blev brugt altid eller ofte som solbeskyttelse hos 39 % af børnene.
- Der var flere børn, som bruger solcreme som solbeskyttelse i 2014 end i 2013. Der var derimod ikke signifikant forskel på 2013 og 2014, hvad angår børns brug af de andre solråd om skygge, solhat og tøj (fremgår ikke af figur).

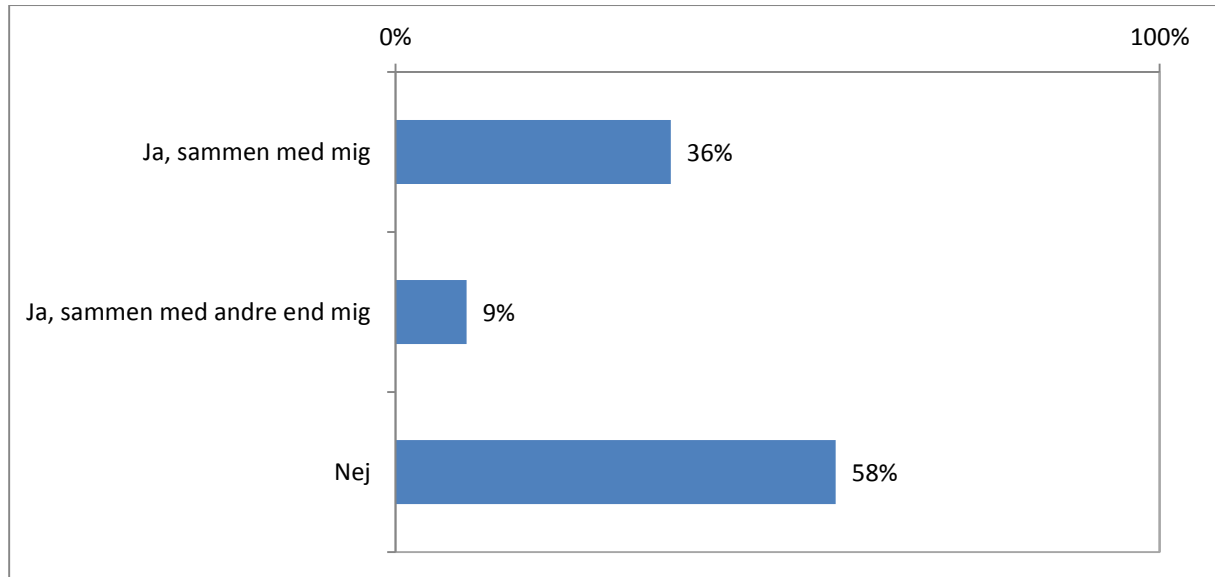
Børns solskoldning på solferien blandt 0-17-årige

Figur 6.4 og 6.5

- 10 % af de børn, der har været på solferie inden for det seneste år, er – ifølge deres forældre – blevet forbrændt/solskoldet.
- De ældre børn i alderen 12-17 år blev i højere grad forbrændt (15 %) end yngre børn i alderen 0-11 år (7 %).
- Der var færre børn i 2014 end i 2013, som blev forbrændt/solskoldede. 18 % blev solskoldet i 2013, mens 10 % af børnene blev solskoldet på en solferie i 2014. Faldet i andelen af solskoldede børn er sket blandt de 12-17-årige. Ifølge forældrene blev 28 % af de 12-17-årige børn solskoldet i 2013, hvorimod kun 15 % blev solskoldet i 2014.
- Andelen af børn, der blev solskoldet i 2012, er ikke signifikant forskellig fra andelen, der blev solskoldet i 2014 (fremgår ikke af figur).

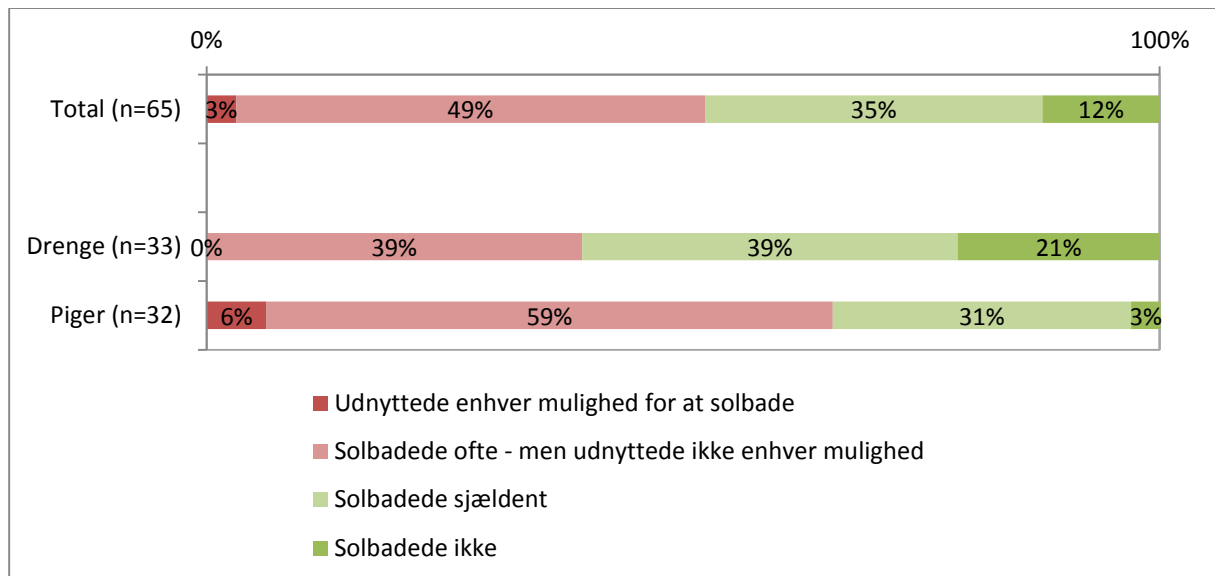
Børn på solferie

Figur 6.1 Har dit barn været på solferie i udlandet de seneste 12 måneder? Angiv gerne flere svar. Blandt respondenter, der har mindst et barn i alderen 0-17 år (n=486).

Solbadning på solferien blandt 12-17-årige

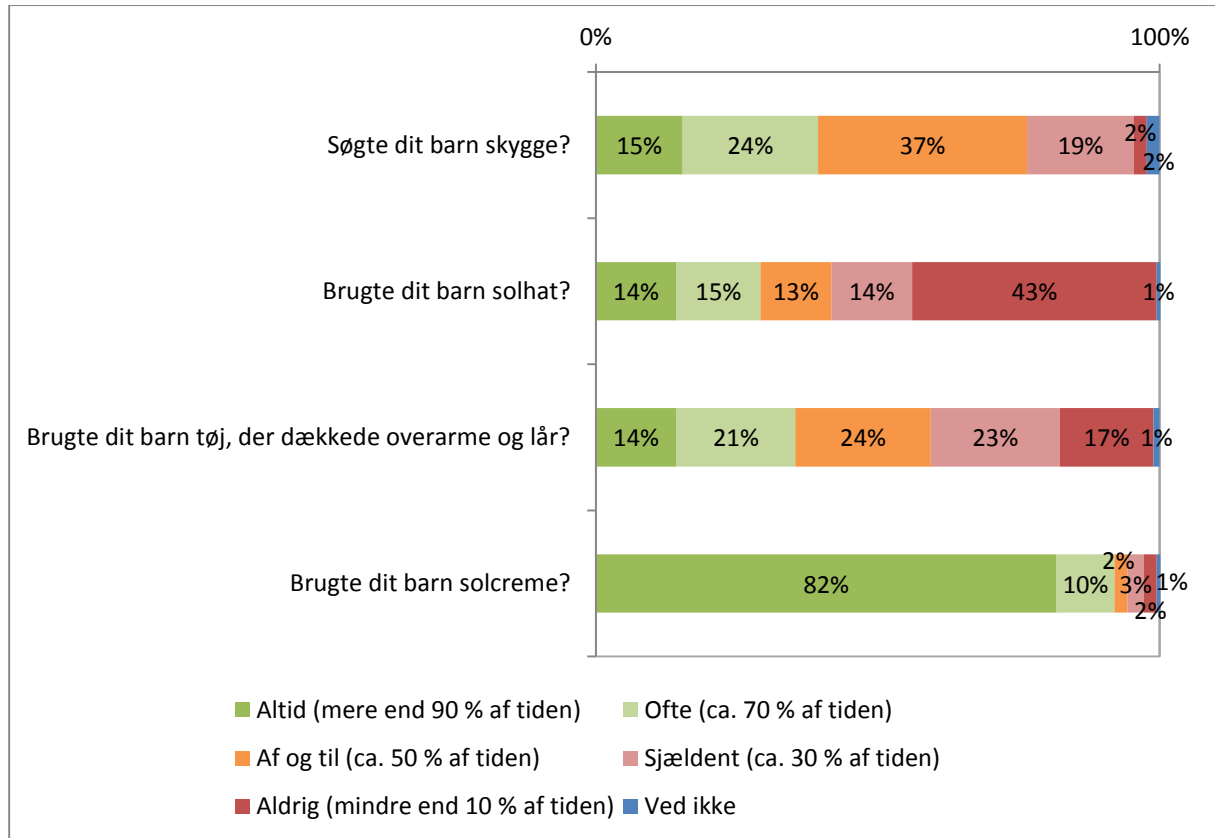
Figur 6.2 Tænk tilbage på dit barns seneste solferie i udlandet sammen med dig. Hvor ofte solbadede dit barn? Blandt børn på 12-17 år, total og fordelt på køn* (n=65).

* Ingen regionale forskelle.

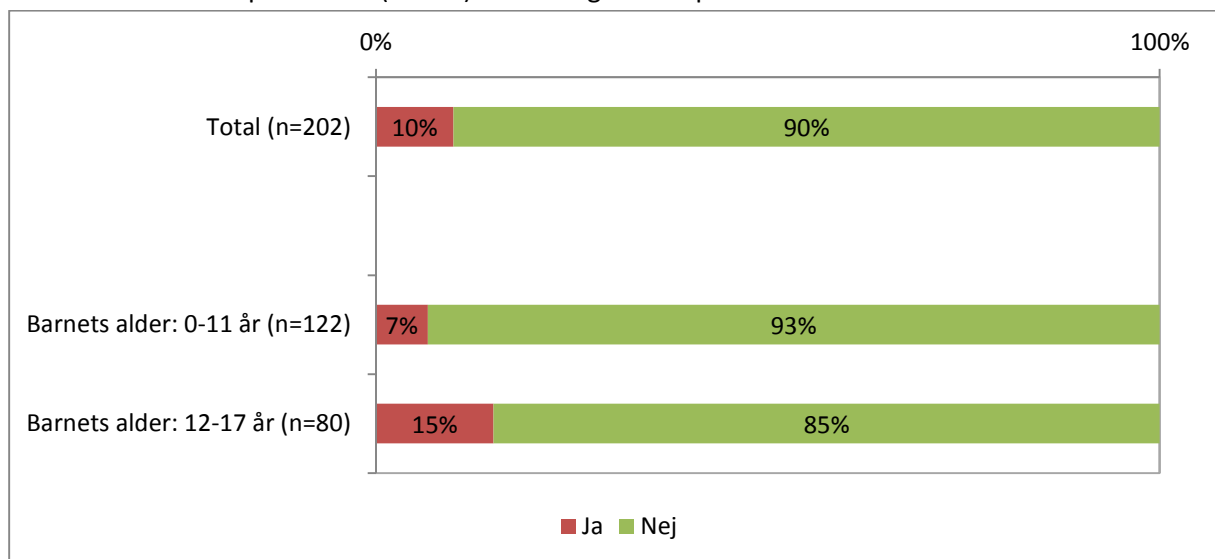
Brug af solrådene på solferien

Figur 6.3 Blandt respondenter, som har haft deres barn på 0-17 år med på solferie inden for de seneste 12 måneder (n=175). Hvor ofte mellem kl. 12-15 (midt på dagen)...

Børns solskoldning på solferien

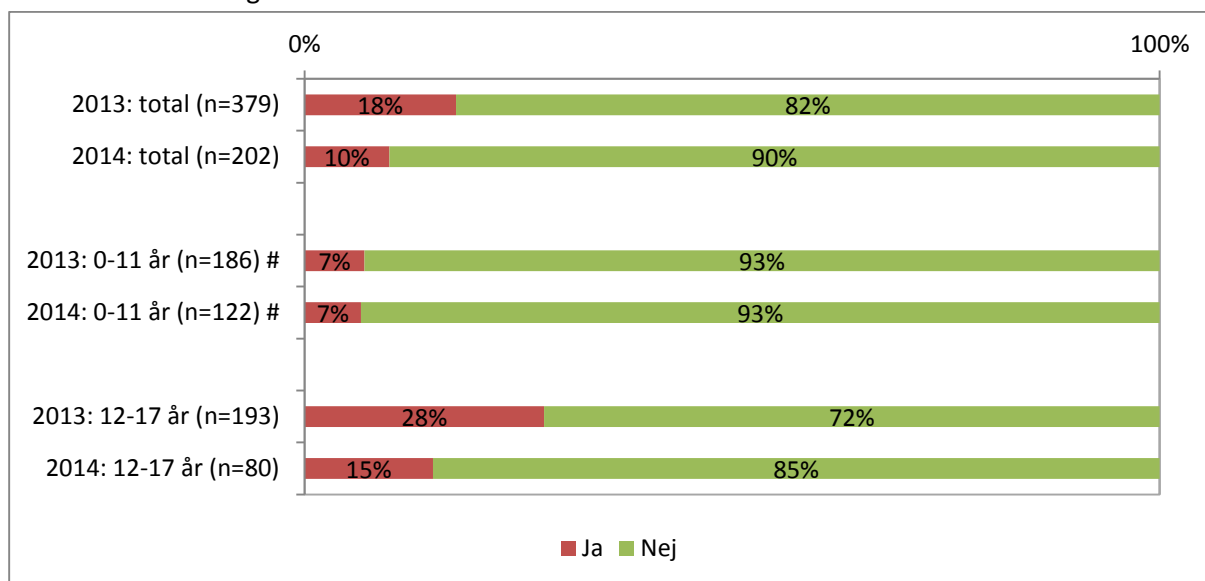
Figur 6.4 Er dit barn blevet solskoldet/forbrændt de seneste 12 måneder i udlandet? Blandt forældre, hvis barn har været på solferie (n=202)¹⁴. Total og fordelt på alder*.

¹⁴ De respondenter, som har svaret "ved ikke" på spørgsmålet, om deres barn er blevet solskoldet på deres seneste solferie, er ikke medtaget i denne analyse (n=4).

* Ingen kønsforskelle eller regionale forskelle.

Figur 6.5 Udviklingen i andelen af børn, som er blevet solskoldet på solferien inden for de seneste 12 måneder for 2013 og 2014¹⁵.

Der er ingen signifikant forskel på andelen af solskoldninger blandt 0-11-årige fra 2013-2014.

¹⁵ Respondenter, der svarede 'ved ikke', er ikke medtaget i denne analyse (2013: n=11. 2014: n=4).

7. Metode

Denne rapport bygger på data fra en dataindsamling blandt 2.047 danskere i alderen 15-64 år. Data blev indsamlet i perioden 3. september 2014 til 8. oktober 2014 af konsulent- og analysefirmaet Epi-nion. Undersøgelsen er nationalt repræsentativ på køn, alder og region. Dataindsamlingen er foregået gennem et internetbaseret spørgeskema (CAWI¹⁶), og respondenternes svar er derfor selvrapporterede¹⁷.

I dataindsamlingen er der indsamlet information om danskernes solvaner i hhv. den danske sommer, på solferie i udlandet og i solariet. Denne rapport fokuserer udelukkende på danskernes solvaner, da de var på solferie i udlandet.

Kræftens Bekæmpelse og TrykFondens Solkampagne har siden 2007 indsamlet årlige data om solvanerne hos 15-64-årige danskere. Denne undersøgelse er således den ottende af sin slags. Spørgsmålene omkring danskernes solvaner, når de er på solferie, er imidlertid blevet ændret væsentligt i 2012, hvorfor det kun er i perioden 2012-2014, at udviklingen i danskernes solvaner på solferien kan belyses¹⁸.

Repræsentativitet

Data blev indsamlet via et kvotesystem. Kvotesystemet har til formål at sikre, at sammensætningen af svarpersoner i undersøgelsen – f.eks. mænd i alderen 15-19 år fra Region Nordjylland – svarer til den, der reelt findes i befolkningen. Denne metode sikrede en nationalt repræsentativ fordeling af respondenter i forhold til:

- Køn (mænd/kvinder)
- Alder (15-19 år/20-29 år/30-39 år/40-49 år/50-64 år)
- Region (Hovedstaden/Sjælland/Syddanmark/Midtjylland/Nordjylland)

Kvoterne er baseret på oplysninger om sammensætningen af den danske befolkning fra Danmarks Statistik. Svarene i denne undersøgelse afviger maksimalt +/- 5 % i forhold til informationerne om befolkningssammensætningen fra Danmarks Statistik.

I 2012-2013 blev data indsamlet via samme kvotesystem. Derudover var data indsamlet, så det var overordnet repræsentativt på uddannelse – med en tilladt afvigelse på op til 15 % fra den nationale sammensætning. Data for 2014 er *ikke* overordnet repræsentativt på uddannelse, hvilket man skal være opmærksom på, når man ser på udviklingstendenser for perioden 2012-2014.

¹⁶ CAWI=Computer Assisted Web Interviewing.

¹⁷ Data for de 15-64-årige respondenter er selvrapporterede, men de respondenter, der er forældre til hjemmeboende børn i alderen 0-17 år, rapporterede også om deres børns solvaner.

¹⁸ Spørgsmål omkring brug af solrådene blev ændret i 2013, hvorfor udviklingen her kun kan belyses ét år tilbage. Til gengæld belyses udviklingen i andelen af solskoldninger på solferien for perioden 2011-2014, da spørgsmålene vedrørende solskoldninger ikke er ændret væsentligt siden 2011.

Invitation af deltagere

Personerne i alderen 15-64 år fra Epinions Danmarkspanel¹⁹ blev inviteret pr. mail til at deltage i undersøgelsen. De blev med det samme gjort opmærksom på, at undersøgelsen var et samarbejde mellem Epinion, Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden, og at de ved at besvare spørgeskemaet deltog i lodtrækningen om gavekort. Det var første år, at Epinion stod for at gennemføre undersøgelsen.

¹⁹ Læs mere om Epinions Danmarkspanel på www.epinion.dk under "Kompetencer" og "Serviceydelser".

Svarprocent

4.890 respondenter har påbegyndt spørgeskemaet. Ud af disse, har 2.132 personer besvaret hele spørgeskemaet (44 %). Blandt dem, som har påbegyndt undersøgelsen, har 24 % afbrudt undersøgelsen, og 32 % er blevet frascreenet. Denne frascreening er sket enten fordi respondenterne ikke passede ind i målgruppen eller fordi kvoten, som de passede ind i, allerede var fyldt. Blandt de gennemførte besvarelser er 85 (2 %) besvarelser blevet ekskluderet, fordi respondenterne enten var gengangere fra sommermediekampagneundersøgelsen 2014 eller fordi der var indsamlet flere svar end nødvendigt for nogle kvoter. Det giver et samlet datasæt på 2.047 respondenter.

Tabel 7.1. Svarprocenter

	Antal personer (svarprocent)	Frafald
Respondenter, der har påbegyndt spørgeskemaet	4.890	1.046 afbrød undersøgelsen (24 %)
	↓	1563 blev frascreenet i undersøgelsen (32 %) (passede ikke i målgruppen eller pga. fyldt kvote)
Respondenter, der har besvaret hele spørgeskemaet	2.132 (44 %)	85 blev ekskluderet (2 %) (gengangere + svar ud over kvoter)
	↓	
Respondenter i datasæt, der er anvendt i denne rapport	2.047 (42 %)	

Internetbaserede undersøgelser og bortfaldsproblematik

Internetbaserede undersøgelser er nyere end eksempelvis spørgeskemaer sendt ud via posten og telefoninterviews og er først de senere år blevet anvendt til indsamling af data til befolkningsrepræsentative undersøgelser. Internetbaserede undersøgelser er både billigere og mindre tidskrævende end spørgeskemaer, der sendes med posten og telefoninterviews. En ulempe er imidlertid, at svarprocenten for internetbaserede undersøgelser generelt er lavere end for andre former for undersøgelser (Dobrow et al., 2008). Til gengæld kan dataindsamling via kvoter sikre, at det ønskede antal besvarelser fra en bestemt gruppe opnås. Dette forhold gør, at bortfaldsproblematikken til en vis grad imødekommes i denne type undersøgelser.

Det kan dog ikke udelukkes, at respondenter, der vælger at deltage i en undersøgelse som denne, adskiller sig fra den danske befolkning generelt. Da vi ikke har nogen oplysninger om de personer, som ikke har besvaret spørgeskemaet, er det ikke muligt at lave en bortfaldsanalyse. Man kan dog forestille sig, at personer med de – ifølge Solkampagnen – korrekte solvaner vil være overrepræsenterede i undersøgelsen. Det kan opleves som selvbekræftende at udfylde et spørgeskema, hvor man ved, at man svarer det, som afsenderen gerne vil høre. Derfor er det muligt, at danskernes solvaner på solferien er mindre hensigtsmæssige i den generelle befolkning end i undersøgelsespopulationen.

Ligesom personer, der vælger at deltage i undersøgelsen, kan skille sig ud fra den danske befolkning, kan det også tænkes, at de personer, der er medlem af et internetbaseret panel som Epinions Danmarkspanel, og dermed inviteres til undersøgelsen, skiller sig ud fra den danske befolkning. Epinion har dog en række værktøjer, der skal forsøge at sikre, at sammensætningen af personer i panelet ligner den danske befolkning så meget som muligt. Problematikken omkring, hvorvidt undersøgelsens deltagere ligner baggrundsbefolkningen, har været gældende i alle de år, undersøgelsen er blevet gennemført, og derfor er det muligt at sammenligne udviklingstendenser over tid.

Statistiske analyser

Rapportens analyser beskriver, om der er forskelle i danskernes solvaner i forhold til køn, alder og region. Når forældre spørges til deres børns solvaner (på solferien), undersøges det endvidere, om der er forskel på solvanerne i forhold til *børnernes* køn, alder og region. Alle statistiske analyser er foretaget i PASW Statistics 18 (SPSS Inc.). For at teste, om en sammenhæng mellem to variable er statistisk signifikant, anvendes χ^2 -tests. En p-værdi $< 0,05$ anses som statistisk signifikant.

Som udgangspunkt er det kun statistisk signifikante sammenhænge, der rapporteres. I enkelte tilfælde er også sammenhænge som ikke er signifikante rapporteret, men her er det markeret med et "hashtag" (#), når der ikke er signifikant forskel på de grupper, der sammenlignes. Det er desuden kun statistisk signifikante sammenhænge, der omtales som 'sammenhænge'. Eksempelvis skrives kun, at der er flere kvinder end mænd, der solbader på solferien, fordi der er *statistisk signifikant* flere kvinder end mænd, der solbader på solferien.

Fravalg af analyser

Af de 2.047 danskere i alderen 15-64 år, som besvarede spørgeskemaet, har 825 respondenter været på solferie inden for det seneste år. Når de 825 respondenter opdeles i mange mindre grupper, bliver analyseresultaterne usikre. Derfor er analyser, der inddrager mere end to variable på én gang blevet fravalgt. Det drejer sig eksempelvis om analyser, hvor køns- og aldersforskelle belyses samtidigt (f.eks. sammenhængen mellem solbadning på solferien og alder – opdelt på køn).

Spørgsmål til undersøgelsen, datagrundlag, metode mv. kan rettes til Kræftens Bekæmpelse og Tryk-Fondens Solkampagnes evalueringsenhed ved analyse- og evalueringskonsulent Christine Lind Behrens (behrens@cancer.dk).

Litteraturliste

Allinson S, Asmuss M, Baldermann C, Bentzen J, Buller D, Gerber N, Green AC, Greinert R, Kimlin M, Kunrath J, Matthes R, Pölzl-Viol C, Rehfuess E, Rossmann C, Schüz N, Sinclair C, van Deventer E, Webb A, Weiss W, Ziegelberger G (2012): Validity and use of the uv index: Report from the UVI Working Group, Schloss Hohenkammer, Germany, 5-7 December 2011. Health Physics Society, 2012 Sep;103(3):301-6.

Dobrow MJ, Orchard MC, Golden B, Holowaty E, Paszat L, Brown AD, Sullivan T (2008): Response audit of an internet survey of health care providers and administrators: implications for determination of response rates. *J med internet res* 10.4 (2008): e30.

Diepgen TL. & Mahler V (2002): The epidemiology of skin cancer. *British Journal of Dermatology* 2002; 146 (suppl. 61): 1-6.

Elwood JM. & Jopson J (1997): Melanoma and sun exposure: An overview of published studies. *International Journal of Cancer* 1997; 73; 198-203.

Engholm G, Ferlay J, Christensen N, Johannesen TB, Khan S., Køtlum JE, Milter MC, Ólafsdóttir E, Pukkala E, Storm HH (2014): NORDCAN: Cancer Incidence, Mortality, Prevalence and Survival in the Nordic Countries, Version 6.1 (25.04.2014). Association of the Nordic Cancer Registries. Danish Cancer Society. Tilgængelig fra <http://www.ancre.nu>. Hentet 02/05/2014.

Lucas RM, McMichael AJ, Armstrong BK, Smith WT (2008): Estimating the global disease burden due to ultraviolet radiation exposure. *International Journal of Epidemiology* 2008;37:654–667.

Wulf HC, Eriksen P (2010): UV-indeks og dets betydning. *Ugeskrift for læger* 172/17, 2010.

I denne rapport kortlægges danskernes solvaner på solferie i 2014. Rapporten bygger på en internetbaseret spørgeskemaundersøgelse blandt 2.047 danskere i alderen 15-64 år. Spørgeskemaundersøgelsen er gennemført i september 2014 og er nationalt repræsentativ på køn, alder og region. Formålet med rapporten er at give offentligheden – herunder politikere og presse – et billede af danskernes solvaner da de var på solferie i 2014.

I rapporten undersøges det, hvor mange danskere, der hhv. tager på solferie, solbader på solferien, følger solrådene på solferien og bliver solskoldet på solferien. Desuden kortlægges børns solvaner på solferien.

Rapporten er udarbejdet af Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagnes evalueringssenhed.

**Kræftens Bekæmpelse og
TrygFondens
Solkampagne**

Strandboulevarden 49
2100 København Ø
Tlf.: 35 25 75 00
www.cancer.dk